## MANSÛR BİN MU’TEMİR

Tabiînden meşhûr hadîs ve fıkıh âlimlerinden. “Mansûr bin Mu’temir bin Abdullah bin Rebîa” veya “el-Mu’temir bin îtâb bin Ferkad es-Sülemî Ebû İtâb el-Kûfî” de denir. Künyesi Ebû Gıyâs’tır. Kütüb-i sitte’nin tamamında ismi geçer. Kûfelidir. 132 (m. 749)’da vefât etti.

İmâm-ı a’zamın ( radıyallahü anh ) hocalarındandır. Bütün ilimlerde mütehassısdır. Hadîs ilminde huccet, hafız ve imamdır. Abdurrahmân bin Mehdî zamanında Kûfe’de hafızası ondan daha kuvvetli kimse yoktu. Hadîs-i şerîf rivâyetinde sika (güvenilir), bütün rivâyetleri de sağlam idi. Sahabeden hiçbir şey almadı. Şu’be, onun: “Hiç bir hadîs-i şerîfi yazmadım” dediğini söylemiştir. O, Tabiînden, hazret-i Hasan-ı Basrî, Şa’bî, Hayseme bin Abdurrahmân, Sa’d bin Ubeyde, Saîd bin Cübeyr, Abdullah bin Yesâr el-Cühenî ve daha birçok zâttan hadîs-i şerîf almıştır. Kendisinden hadîs alanlar da, Eyyûb es-Sahtiyânî, el-A’meş, Süleymân et-Teymî (bunlar kendisiyle aynı zamanda yaşayanlardır); Süfyân-ı Sevrî, Süfyân bin Uyeyne ve daha sonra gelen birçok zâttır.

Ebû Hatim: “O güvenilir bir zâttır, rivâyetlerinde karışıklık yapmaz” demiştir. Iclî: “Onun hadîs ilminde sika (güvenilir, sağlam) olduğu kabûl edilmiş ve Kûfe âlimleri de güvenilir olduğunu söylemişlerdir” ve Ebû Dâvûd ise: “O yalnız sika kimselerden rivâyet ederdi” demiştir.

Kendisi çok ibâdet eden sâlih bir zât idi.

Kırk sene veya başka bir rivâyete göre altmış sene gündüzleri devamlı oruç tutar, (bayramlar hariç) geceleri de sabaha kadar namaz kılar, az yer, az uyurdu, çok ağlardı. Çok ağlamaktan gözleri az görürdü. İyi düşünenlerin en üstünü idi. Annesi ona: “Kendini helak ediyorsun” deyince O: “Ben nefsime ne yaptığımı daha iyi bilirim” ve “İki sûr arasında bol bol dinlenirim, sen merak etme anne” derdi. Hâlini bilenler ona acırlardı.

O zamanda kıyamı en güzel yapan, namazı en güzel kılanlardan idi. Namazda sakalı göğsüne yapışık gibi dururdu. Süfyân-ı Sevrî: “Mansûr, altmış sene gündüzleri oruç tuttu, geceleri de namaz kıldı” demiştir. Komşusu bir genç kız babasına: “Ey babacığım! Mansûr’un evinde bir direk vardı, ne oldu?” diye sorunca babası “Ey çocuğum! O Mansûr idi. Namaz kılarken vefât etti.” dedi. Devamlı namazda gören kız, O’nu evin direği sanmıştı. Sabah olunca gözlerine sürme çeker, başına yağ sürer, sonra dışarı çıkardı.

Irak hükümdârı Yûsuf bin Ömer, Kûfe kadılığını yapmasını teklif etti ise de o reddetti. Kûfe Vâlisi onun kadı olması için bir ay hapsettirdi. Fakat Mansûr yine kabûl etmedi.

Rivâyet ettiği hadîs-i şerîflerden ba’zıları:

“Kişi doğru söylemeye devam etmekle, neticede Allahü teâlânın huzûrunda sıddîklardan yazılır ve yalan söylemeye devam etmekle de, neticede Allahü teâlânın huzûrunda yalancılardan yazılır.”

“Münâfıkın alâmetleri şunlardır: Konuştuğu zaman yalan söyler, va’d ettiği (söz verdiği) zaman sözünü tutmaz, kendisine birşey emânet edildiği zaman da hıyânet eder.”

Günahların başının dünyâ sevgisi olduğunu belirtmek için şöyle söylemiştir: “Hiçbir günahımız olmasa, sadece kalbimizde dünyâ muhabbeti bulunsa, bu günah bizim Cehenneme atılmamıza kâfi gelir.” İlmi ile amel eden âlimin kalbine dünyâ sevgisinin giremeyeceğini söylerdi. Zühd hakkında ise, “Dünyâda yapılacak zühdün en büyüğü, insanlarla yapılan yersiz konuşmaları bırakmaktır” demiştir.

Süfyân bin Uyeyne ( radıyallahü anh ): “Mansûr’u rü’yâda gördüm: “Allahü teâlâ sana ne muâmele etti?” dedim. O da: “Allahü teâlâ bana bir peygamberin ameline yakın bir mükâfat verdi” dedi.

Vefât ettiği zaman yaşadığı çevrenin bütün dinlerine mensûb olan insanlar, hattâ putperestler bile cenâzesinde hazır bulundular.

¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾


1) Hilyet-ül-evliyâ sh. 5, 40

2) Tabakât-ül-kübrâ cild-1, sh. 158

3) Tehzîb-üt-tehzîb cild-10 sh. 312

4) Tezkiret-ül-huffâz cild-1, sh. 142